

Cyfarfod:	Pwyllgor Pensiynau
Dyddiad:	17/03/2025
Teitl:	CRYNODEB O DDADANSODDIAD BWLCH PENSIWN RHYW
Pwrpas:	Er gwybodaeth
Awdur:	Meirion Jones, Rheolwr Pensiynau

1. Cyflwyniad

Mae'r papur hwn yn crynhoi canfyddiadau dadansoddiad diweddar a gynhaliwyd gan Hymans Robertson LLP ar ddata aelodaeth Cronfa Bensiwn Gwynedd, o 31 Mawrth 2024, i archwilio'r Bwlch Pensiynau Rhywedd. Mae'r adroddiad llawn ar gael i'w adolygu yn **Atodiad A**.

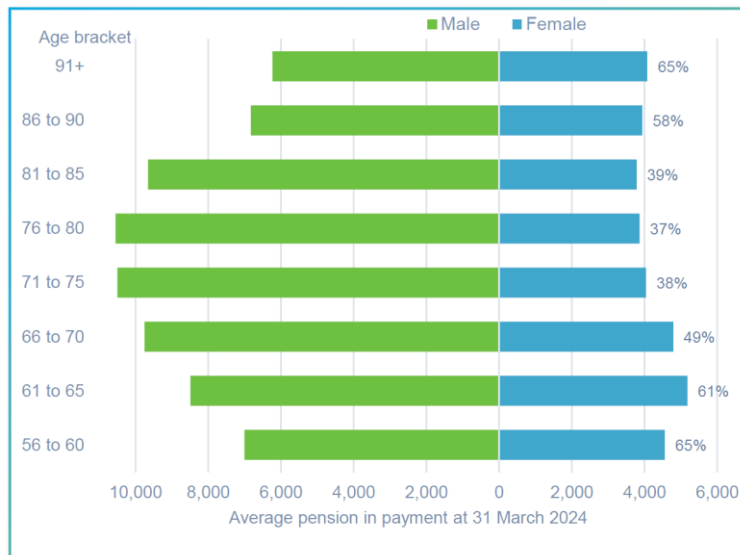
2. Beth yw'r Bwlch Pensiwn Rhywedd?

Y Bwlch Pensiynau Rhyw yw'r gwahaniaeth rhwng incwm ymddeol dynion a menywod. Gellir ei fesur yn ôl y gwahaniaeth mewn cyfoeth ar ôl ymddeol, gan gynnwys eitemau fel eiddo.

3. Canfyddiadau Allweddol

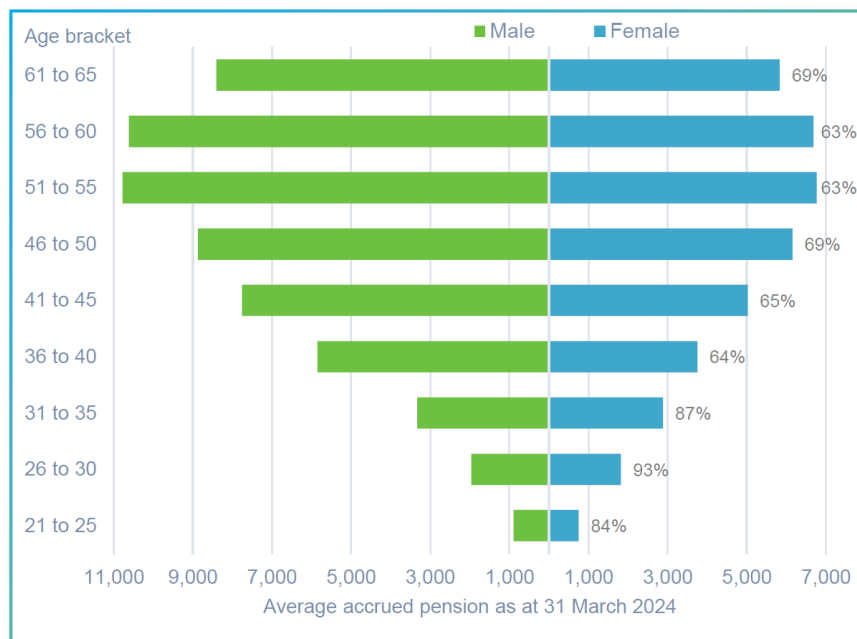
Canfyddiadau allweddol y dadansoddiad yw:

- Bodolaeth Bwlch Pensiwn Rhywedd:** Mae'r dadansoddiad yn cadarnhau bodolaeth Bwlch Pensiwn Rhyw o fewn Cronfa Bensiwn Gwynedd.
- Anghyfartaledd mewn symiau pensiwn:**
 - Pensiynwyr cyfredol:**
 - Ar gyfartaledd, mae menywod yn derbyn tua 52c am bob £1 a delir i ddynion.
 - Cyfrifwyd y pensiwn cyfartalog a dalwyd ar 31 Mawrth 2024 ar gyfer cromfachau 5 mlynedd, wedi'u rhannu yn ôl rhyw.
 - Mae'r dadansoddiad yn nodi Bwlch Pensiynau Rhyw sylweddol ar draws pob cromfachau oedran, gyda'r gwahaniaeth yn fwy amlwg mewn grwpiau oedran hŷn. Er enghraifft, mae'r adroddiad yn dangos, ar gyfer y cromfachau oedran 61 i 65, bod menywod yn derbyn 61% o'r hyn y mae eu cymheiriaid gwrywaidd yn ei dderbyn.

○ **Aelodau Actif:**

- Mae Bwlch Pensiynau Rhyw yn amlwg hyd yn oed ymhlith aelodau iau, gweithgar, er ei fod yn llai amlwg o'i gymharu â grwpiau oedran hŷn. Er enghraifft, mae'r adroddiad yn dangos, ar gyfer y braced oedran 31 i 35, bod menywod yn cronni 93% o'r hyn y mae eu cymheiriaid gwrywaidd yn ei gronni.
- Cyfrifwyd y pensiwn cyfartalog a gronnwyd ar 31 Mawrth 2024 ar gyfer aelodau gweithredol mewn cromfachau 5 mlynedd, wedi'u rhannu yn ôl rhyw.

4. Ffactorau sy'n Cyfrannu:

Mae'r ffactorau sy'n cyfrannu ar gyfer y Bwlch Pensiwn Rhwng y Rhywiau yn cynnwys:

1. **Bwlch Cyflog rhwng y Rhywiau:** Ffactor sy'n cyfrannu at y Bwlch Pensiwnau Rhyw yw'r gwahaniaeth mewn cyflogau cyfwerth ag amser llawn (FTE) cyfartalog rhwng rhywiau. Mae menywod yn cael eu talu 81-93% o'r hyn y telir dynion o fewn yr un braced oedran, gan awgrymu ystod bwlch o 7% i 19%.
2. **Patrymau Gweithio:** Mae canran sylweddol uwch o'r gweithlu benywaidd yn weithwyr rhan-amser o gymharu â dynion. Mae hyn yn arwain at fenywod yn cronni llai o fuddion gwasanaeth pensiynadwy ac ymddeol.
3. **Tueddiadau sy'n gysylltiedig ag oedran:** Mae'n ymddangos bod yr achosion tâl a phatrymau gwaith yn ymddangos o 26-30 oed ymlaen, lle mae absenoldeb mamolaeth a chyfrifoldebau teuluol eraill yn aml yn arwain at seibiannau gyrfa, a all effeithio'n andwyol ar gronni pensiwn tymor hir.
4. **Cyfraddau optio allan:** Mae cyfraddau optio allan uwch ymhlith menywod o'r CPLIL yn gwaethygu'r bwlch pensiwn ymhellach.

5. Argymhellion

Mae'r adroddiad yn awgrymu er mwyn mynd i'r afael â'r bwlch yn llawn, y bydd angen newidiadau a gweithredu ar lefel genedlaethol. Fodd bynnag, mae rhai camau gweithredu y gellid eu cymryd ar lefel leol hefyd, er bod angen i'r cyflogwyr, yn hytrach na'r gronfa bensiwn, arwain ar hyn:

- Adolygu proffiliau swyddi a graddfeydd cyflog er mwyn sicrhau cydraddoldeb gwirioneddol ar draws y sbectrwm llawn.
- Gwirio fod polisiau dychwelyd i'r gwaith, gan gynnwys gweithio hyblyg, yn cefnogi ac yn annog pobl sydd wedi cymryd seibiannau gyrfa yn ôl i'r gweithle.
- Cyflwyno neu wella polisiau absenoldeb rhiant a rennir.
- Addysgu gweithwyr am oblygiadau ar gyfer eu pensiwn unrhyw bryd y mae newid pwynt bywyd a allai arwain at ganlyniadau ariannol.
- Gadael i aelodau newydd a gweithwyr rhan-amser wybod y gallant optio i mewn i'r cynllun pensiwn, hyd yn oed os nad ydynt yn bodloni'r meini prawf cymhwyso.